

Služba Vlade Republike Slovenije za digitalno preobrazbo
Davčna ulica 1
1000 Ljubljana
gp.sdp@gov.si

V Ljubljani, 23. januarja 2022

ZADEVA: Pripombe na predlog Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti

Spoštovani,

Mreža nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo (NVO-VID)¹ si prizadeva za kakovostno življenje v informacijski družbi in za opolnomočenje ljudi s pomočjo digitalnih tehnologij. Mreža NVO-VID povezuje 33 društev, zvez društev, zasebnih zavodov, fundacij in socialnih podjetij, od katerih jih ima 7 status nevladne organizacije v javnem interesu na področju razvoja informacijske družbe². NVO-VID deluje kot nacionalna vsebinska mreža nevladnih organizacij, ki je kot subjekt podpornega okolja opredeljena v 3. odstavku 24. člena Zakona o nevladni organizacijah³.

Delovna skupina za izobraževanje v digitalni družbi pri mreži NVO-VID je pripravila pripombe na Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti. Pripombe se nanašajo na uvodna pojasnila in na posamezne člene predloga zakona.

Od predlagatelja zakona, Službe Vlade RS za digitalno preobrazbo, pričakujemo pisni odziv, v katerem bodo podane povratne informacije na posamezne pripombe, predloge in stališča ter razlogi za njihovo upoštevanje ali neupoštevanje.

Prosimo, da pisni odziv posredujete na kontaktni e-naslov Mreže NVO-VID mreza.nvo@informacijska-druzba.org.

Z lepimi pozdravi,

mag. Simon Delakorda
Koordinator zagovorništva in mreženja
Mreža nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo
simon.delakorda@inepa.si
041 365 529

1 Dostopno prek <https://www.informacijska-druzba.org>.

2 Dostopno prek <https://www.informacijska-druzba.org/clanice/>.

3 Dostopno prek <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7129>

I. Pripombe k uvodu Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti

1. Napačna ocena stanja (napredek Slovenije na DESI indeksu)

Pri oceni stanja je navedeno napačno izhodišče, da je Slovenija na Indeksu digitalnega gospodarstva in družbe 2021 (DESI) glede na preteklo leto napredovala za tri mesta. Slovenija na indeksu DESI ni naredila napredka, ker se nahaja na enakem, 13. mestu, kot leta 2016. Primerjava, ki je uporabljena v uvodu Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti, se nanaša na staro metodologijo merjenja DESI indeksa in ne upošteva preračuna vrednosti indeksa s strani Evropske komisije. Na pristransko navajanje rezultatov DESI je Mreža NVO-VID opozorila v sporočilu za javnost⁴. Da Slovenija ni naredila napredka za tri mesta na DESI indeksu, potrjuje tudi UMAR Poročilo o produktivno 2021 (str. 65)⁵.

Od predlagatelja zakona pričakujemo, da bo v uvodu zakona popravil napačno in zavajajoče sklicevanje na napredek Slovenije na DESI indeksu.

2. Upoštevanje rezultatov Eurobarometra za Slovenijo

Evropska komisija je decembra 2021 objavila rezultate Eurobarometra Digital rights and principles (Digitalne pravice in principi)⁶. Cilj javno mnenjske raziskave je bil ugotoviti zaznave državljanov EU glede prihodnosti digitalnih orodij in interneta ter pričakovanega učinka interneta, digitalnih produktov, storitev in orodij na njihova življenja do 2030. Rezultati raziskave bodo vključeni v pripravo predloga Evropske deklaracije o digitalnih pravicah in principih, ki bo zagovarjala digitalni prehod v skladu s skupnimi evropskimi vrednotami ter na človeka usmerjeno vizijo tehnoloških sprememb. Rezultati kažejo, da je za 91 % prebivalcev Slovenije zelo pomembno oz. pomembno, da sta izobraževanje in usposabljanje za digitalne veščine, ki pripomorejo k aktivnemu udejstvovanju v družbi, na trgu dela in demokratičnih procesih, dostopna za vse.

Predlagatelja zakona zato pozivamo, da med načela predlaganega zakona vključi načelo spodbujanja digitalne vključenosti za vse, tudi za socialno šibke družbene skupine in invalide. S tem bo predlagani zakon skladnejši s pričakovanji in javnim mnenjem prebivalcev Slovenije.

3. Nevključevanje nevladnih organizacij v pripravo predloga zakona

Resolucija o normativni dejavnosti določa⁷, da je pri vključevanju javnosti treba upoštevati načelo odprtosti. Načelo se nanaša omogočanje posredovanja pripomb in predlogov in mnenj v čim zgodnejši fazi priprave odločitev. V uvodnih pojasnilih k predlogu zakona je navedeno, da so pri pripravi zakona kot zunanji strokovnjaki sodelovali člani Strateškega sveta za digitalizacijo. Strateški svet ne predstavlja celote strokovnih, zainteresiranih ali ciljnih javnosti s področij, ki jih naslavlja predlog zakona. Zato menimo, da bi morali biti v pripravo predloga zakona vključeni tudi ostale zainteresirane in ciljne javnosti, ki iz različnih razlogov ne sodelujejo v strateškem svetu.

Od Službe Vlade RS za digitalno preobrazbo v prihodnje pričakujemo, da bo v skladu z Resolucijo o normativni dejavnosti vključevala Mrežo nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo v pripravo izhodišč in predlogov strateških dokumentov, zakonodaje in predpisov s področja informacijske družbe in digitalne vključenosti.

4 Dostopno prek <https://www.informacijska-druzba.org/2021/11/19/slovenija-mora-povecati-nalozbe-v-druzbene-segmente-digitalne-preobrazbe-v-okviru-evropske-kohezijske-politike-2021-2027/>.

5 Dostopno prek https://www.umar.si/fileadmin/user_upload/publikacije/Porocilo_o_produktnosti/2021/slovenski/PoP_2021.pdf.

6 Dostopno prek <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2270>.

7 Dostopno prek <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5516>.

4. Neupoštevanje minimalnega priporočila za obveščanje nevladnih organizacij o predlogu zakona

Resolucija o normativni dejavnosti med minimalnimi načeli vključevanja javnosti navaja, da se poziv k sodelovanju izvede na način, ki bo zagotovil odziv ciljnih skupin in strokovnih javnosti ter obveščeno najširše javnosti (oblikujejo naj se liste subjektov, katerih sodelovanje pri pripravi predpisov določa zakon in subjektov, ki se ukvarjajo s področjem, zaradi kontinuiranega sodelovanja in obveščanja).

Od Službe Vlade RS za digitalno preobrazbo v prihodnje pričakujemo, da bo v skladu z Resolucijo o normativni dejavnosti neposredno obveščala Mrežo nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo o pripravi strateških dokumentov, zakonodaje in predpisov s področja informacijske družbe in digitalne vključenosti.

5. Opredelitev digitalne vključenosti in digitalnih kompetenc

Splošna pripomba: Predlagatelj zakona je bistveno zgrešil pri definiciji digitalne vključenosti (družbeni vidik v razmerju do vidika posameznika in digitalna vključenost v razmerju do razvoja poklicnega področja). Digitalne kompetence (tudi podjetniške) niso razumljene kot ene od osmih ključnih kompetenc. Poleg tega so kompetence zožene na znanja in spretnosti, izpuščen pa je odnosni vidik. Spodbujanja digitalne vključenosti ni postavljeno v kontekst širšega družbenega razvoja in s čemer se zapostavlja vrsta drugih razvojnih smernic, med njimi okoljsko (zeleno).

6. Umestitev postopka izvedbe digitalnega bona v podzakonski akt

Splošna pripomba: predlagamo, da se postopek izvedbe digitalnega bona določi v podzakonskem aktu. V primerjavi s področnimi zakoni so podzakonski akti izvedbene narave in s tem ustrežnejši za podrobnejšo ureditev digitalnega bona.

II. Pripombe na posamezne člene Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti

2. člen (namen in cilji zakona)

- Predlagamo, da se med cilje zakona doda alineja »Dvig digitalne vključenosti socialno šibkih družbenih skupin in invalidov«.

Utemeljitev: načelo št. 2 z naslovom Družbeno udejstvovanje in digitalna vključenost v Berlinski deklaraciji (Berlin Declaration on Digital Society and Value-Based Digital Government)⁸, katere podpisnica je Republika Slovenija, navaja, da bi morali biti vsi Evropejci sposobni sodelovati in imeti polne koristi od digitalnih priložnosti na brezpogojni osnovi in brez diskriminacije. Rezultati Eurobarometra Digital rights and principles (Digitalne pravice in principi) kažejo, da je za 91 % prebivalcev Slovenije zelo pomembno oz. pomembno, da sta izobraževanje in usposabljanje za digitalne veščine, ki pripomorejo k aktivnemu udejstvovanju v družbi, na trgu dela in demokratičnih procesih, dostopna za vse.

- Predlagamo, da se tretja alineja »Krepitev razumevanja o digitalnih tehnologijah in njihovi odgovorni ter varni uporabi« spremeni v »Krepitev poznavanja temeljnih človekovih pravic v digitalnem okolju in razumevanje negativnih posledic digitalnih tehnologij«.

⁸ Dostopno prek https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=75984.

Utemeljitev: Rezultati Eurobarometra Digital rights and principles (Digitalne pravice in principi) kažejo, da bi bilo za 76 % prebivalcev Slovenije zelo uporabno oz. uporabno, če bi vedeli več o svojih pravicah v spletnem okolju.

- Predlagamo, da se spremeni del besedila četrte alineje 2. odstavka, in sicer se naj črta besedilo »med 16 in 74 let« ter in nadomesti z besedilom »nad 16 let«. Četrta alineja 2. odstavka 2. člena se tako glasi: »Pridobivanje in dvig ravni osnovnih digitalnih kompetenc prebivalstva tako, da ima osnovne digitalne kompetence do leta 2028 vsaj 80 % prebivalstva v Republiki Sloveniji, starega nad 16 let«.

Utemeljitev: Življenjska doba se podaljšuje, izobraževanje in usposabljanje spadata med osnovne človekove pravice, ki veljajo za celotno življenje (z leti ne izgubljajo na pomembnosti), govorimo o vseživljenjskem učenju, aktivnem in dostojanstvenem staranju in podobnem, zato ukrepov ne smemo omejevati z določanjem starostne meje kot limita za ugotavljanje doseganja opredeljenih ciljev. To se v praksi običajno pokaže kot omejevanje za pridobitev pravice in dostopa do določene storitve ali dobrine.

- Predlagamo spremembo 7. alineje 2. odstavka in sicer tako, da se glasi »Spodbujanje razvoja ključnih kompetenc posameznikov s pomočjo digitalnih orodji.«

Utemeljitev: Digitalne kompetence (tudi podjetniške) so običajno razumljene kot ene od osmih ključnih kompetenc.

3. člen (pomen izrazov)

- Predlagamo nov prvi odstavek oz. točko, ki se glasi: »Z digitalno vključenostjo opredeljujemo aktivnosti spodbujanja socialne vključenosti posameznikov v digitalno in informacijsko razviti družbi.«

Utemeljitev: Spodbujanja digitalne vključenosti je potrebno postaviti v kontekst širšega družbenega razvoja in njegovih smernic (trajnostni razvoj).

- Predlagamo, da se v opredelitvi digitalnih kompetenc nadomesti neuveljavljen termin »digitalna medijska znanja« z ustrežnejšim terminom »medijska pismenost«.

Utemeljitev: Neuveljavljen termin »digitalna medijska znanja« je potrebno nadomestiti z medijsko pismenostjo, saj ta že uveljavljeni koncept med drugim obsega tudi razumevanje delovanje medijskega in tehnološkega družbenega ekosistema, medijsko-tehnoloških poslovnih modelov, uredniških procesov, problemov programskega oz. algoritmičnega urednikovanja digitalnih vsebin. Medijska pismenost zagotovi "kritičnost" kompetentnih državljanov informacijske oz. digitalne družbe, ki tehnološka znanja ter večšine varne in odgovorne rabe vsebujejo v nezadostnem obsegu.

- Predlagamo, da se v opredelitev osnovnih digitalnih kompetenc doda kritičen odnos do digitalnih vsebin, storitev in aplikacij ter medijska pismenost.

Utemeljitev: Okvir digitalnih kompetenc za državljane (DigiComp 2.1)⁹ med drugimi zajema kritično vrednotenje digitalnih vsebin. Med osnovne digitalne kompetence v digitalni/informacijski družbi sodi tudi medijska pismenost, ki prebivalcem in prebivalkam prinaša razumevanje ekonomskih/poslovnih, kulturnih in političnih okoliščin oz. razlogov, za produkcijo in uporabo digitalne tehnologije. Ugotavljamo tudi, da so digitalne kompetence v predlogu zakona opredeljene s tehnično-inženirskega vidika in premalo upoštevajo sociološke, politološke, kulturološke in antropološke vidike digitalni kompetenc.

- Predlagamo, da se v opredelitev naprednih digitalnih kompetenc doda medijska pismenost.

Utemeljitev: Enako kot zgoraj.

- Predlagatelj zakona pozivamo, da pojasni in utemelji, zakaj med napredne digitalne kompetence sodijo znanja in spretnosti učiteljev.

Načela spodbujanja digitalne vključenosti

- Predlagamo, da se načela dopolnijo z dvema dodatnima in sicer »Načelo socialne in okoljske pravičnosti (Spodbujanje digitalne vključenosti mora prispevati k socialni pravični in okoljsko nevtralni digitalni družbi)« in »Načelo vključevanja deležnikov« (Zakonske in podzakonske akte ter načrte za spodbujanje digitalne vključenosti se pripravlja in izvaja v dialogu s strokovnimi, zainteresiranimi in ciljnim javnostmi).

Utemeljitev: Spodbujanje digitalne vključenosti mora prispevati k socialni pravični in okoljsko nevtralni digitalni družbi. Agenda 2030 za trajnostni razvoj¹⁰ namreč uravnoteženo združuje tri razsežnosti trajnostnega razvoja – ekonomsko, socialno in okoljsko. Predlog zakona se v posameznih členih sklicuje na podjetništvo, medtem ko socialna (zdravje, varnost) in okoljska komponenta (učinkovita raba energije in virov, ponovna raba) digitalne vključenosti v posameznih členih ni prisotna.

Utemeljitev: V izogib ponavljanju slabe prakse ne vključevanja strokovnih, zainteresiranih ali ciljnih javnosti v pripravo predloga Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti, se v zakon vključi načelo, da se zakonske in podzakonske akte ter načrte za spodbujanje digitalne vključenosti pripravlja in izvaja v dialogu s strokovnimi, zainteresiranimi in ciljnim javnostmi. Podlago za tovrstno načelo predstavlja Resolucija o normativni dejavnosti.

9. člen (ciljne skupine)

- Predlagamo, da se med ciljne skupine Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti dodajo socialno šibke družbene skupine in prebivalci z različnimi invalidnostmi oziroma invalidi.

Utemeljitev: V predlogu zakona navede ciljne skupine ne zajemajo vseh prebivalcev Republike Slovenije. Raziskave digitalne razkoraka v Sloveniji¹¹ ugotavljajo, da se s to problematiko soočajo tudi osebe z nižjim socio-ekonomskim statusom in invalidi. Prebivalci z različnimi oblikami invalidnosti, kot tudi številni starejši imajo pri rabi spleta, IKT, digitalnih storitev ter produktov

9 Dostopno prek https://www.zrss.si/digitalna_bralnica/digcomp-2-1-okvir-digitalnih-kompetenc-za-drzavljanee/.

10 Dostopno prek https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZZ/Dokumenti/multilateral/razvojno-sodelovanje/publikacije/Agenda_za_trajnostni_razvoj_2030.pdf.

11 Dostopno prek <http://dk.fdv.uni-lj.si/dr/dr40DolnicarVukcevic.PDF>.

pogosto težave z dostopnostjo, ki jim posledično omejuje ali celo onemogoča njihovo uporabo. Med drugim tudi Konvencija ZN o pravicah invalidov tudi slovenska zakonodaja narekuje, da je potrebno poskrbeti in omogočiti digitalno vključenost oziroma enakosti uporabnikov z različnimi invalidnostmi, zato je ta sprememba oziroma dopolnitev ciljnih skupin nujna. Predlagana sprememba je skladna tudi z načeli spodbujanja digitalne vključenosti, predvsem s prvim načelom ciljnih skupin in stopnjevitosti digitalnih kompetenc: »Ukrepi spodbujanja digitalne vključenosti (v nadaljnjem besedilu: ukrepi spodbujanja) so usmerjeni v ciljne skupine prebivalstva, pri katerih obstaja največje odstopanje od želene ravni digitalnih kompetenc,...«. Predlagana ciljna skupina invalidov sicer ni digitalno marginalizirana zaradi pomanjkanja digitalnih kompetenc. Do digitalne neenakosti in izključenosti invalidov namreč prihaja zaradi neozaveščenosti ter pomanjkanja znanja v družbi, predvsem med ponudniki digitalnih storitev, produktov ter vseh drugih IKT vsebin o nujnosti omogočanja ustrezne digitalne dostopnosti, ki nenazadnje koristi prav vsem uporabnikom.

- *Predlagamo dopolnitev 8. točke, tako da se za besedo »upokojnenci« doda besedilo »in drugi starejši ljudje«. Dopolnjena 8. točka 9. člena se tako glasi: »upokojnenci in drugi starejši ljudje«.*

Utemeljitev: Populacije starejših ljudi ne moremo omejiti na upokojence, saj ni nobene garancije, da imajo vsi starejši status upokojencev. Prav je, da možnosti odpiramo za vse.

12. člen (ukrepi spodbujanja)

- *Predlagamo, da se v prvi dostavek med ukrepe za spodbujanje digitalne vključenosti doda ukrep »spodbuda za dvig digitalne dostopnosti«.*

Utemeljitev: Predlog spremembe 12. člena je vezan na predlog spremembe 9. člena ZDSVklj. Invalidi, ki jih je v Sloveniji približno 170.000, imajo na digitalne področju izjemno neenak položaj, saj so zaradi neustrezne dostopnosti IKT ter digitalnih vsebin, storitev in produktov v Sloveniji pogosto odrezani od aktualnih informacij in vsebin, kar se je izkazalo kot izrazito problematično že v začetku epidemije COVID, ko so na to opozarjale različne organizacije, med njimi tudi Nacionalni svet invalidskih organizacij Slovenije (NSIOS), ki zastopa interese približno 98,5% invalidov. V Sloveniji je potrebno dvigniti predvsem stopnjo ozaveščenosti ter znanja in veščine za omogočanje ter vzdrževanje digitalne dostopnosti v javnem in zasebnem sektorju, zato je potrebno uvesti enotne metode omogočanja, ozaveščanja in nadzora stopnje digitalne dostopnosti, saj mora Slovenija o tem tudi poročati Evropski komisiji.

14. člen (subvencije za dvig digitalnih kompetenc)

- *V 2. alineji 1. odstavka predlagamo vključitev tudi preostalih ciljnih skupin (6., 7. in 8.) in v tretji alineji vključitev tudi 8. ciljne skupine.*

Utemeljitev: Predlagatelj zakona ne utemelji, zakaj so obstoječe izjeme smiselne za spodbujanje digitalne vključenosti posameznikov. Velja namreč prej obratno, da je spodbujanje zanimanja, razumevanja, odgovorne in varne rabe ter pridobivanje vsaj naprednih kompetenc enako pomembno tudi za ciljne skupine, katerih vključitev predlagamo.

- *Predlagamo črtanje 2. in 4. odstavka.*

Utemeljitev: V drugem odstavku predlagatelj sredstva za digitalno vključenost namenja

kadrovskemu razvoju bodočih učiteljev. V četrtem odstavku se sredstva namenja digitalnim učnim gradivom za namen uporabe v formalnem šolskem sistemu. Menimo, da je ta sredstva potrebno zagotoviti v okviru zakonodaje, pristojnosti in proračuna Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.

- Predlagamo, da se črta 2. odstavek »Subvencije lahko pristojni organ podeli pripadnikom ciljne skupine iz 7. in 8. točke 9. člena, ki nameravajo izvajati izobraževalne programe na področju digitalnih tehnologij in kompetenc, za pridobitev pedagoško andragoške izobrazbe.«

Utemeljitev: Odstavek sodi v okvir zakonodaje s področja izobraževanja.

- Predlagamo dopolnitev 5. odstavka »Za nabavo ali posodobitev računalniške opreme lahko pristojni organ podeli subvencije nevladnim organizacijam, namenjenim združevanju starejših, socialno ranljivih in invalidov, spodbujanju medgeneracijskega sodelovanja, vseživljenjskega učenja, digitalne vključenosti prebivalstva, podarjanju obnovljene rabljene računalniške opremo ali s statusom v javnem interesu na področju razvoja informacijske družbe ter reprezentativnim socialnim partnerjem na ravni države.

Utemeljitev: Nevladne organizacije združujejo tudi socialno ranljive skupine in invalide ter prek različnih projektov in programov pripomorejo k večji digitalni vključenosti prebivalstva.

15. člen (podelitev subvencij)

- Predlagamo dopolnitev 3. odstavka tako, da se med upravičene pravne osebe za podelitev subvencij navede tudi ustanove.

Utemeljitev: Ustanove so splošnokoristne ali dobrodelne pravne osebe in predstavljajo poleg društev in zasebnih zavodov eno izmed treh najpogostejših pravno organizacijskih oblik nevladnih organizacij.

16. člen (soustvarjanje politik in sodelovanje pri ukrepih resornih ministrstev)

- Predlagamo dodan odstavek in sicer: »Resorna ministrstva pripravljajo in izvajajo zakonske in podzakonske akte ter načrte za spodbujanje digitalne vključenosti v dialogu s strokovnimi, zainteresiranimi in ciljnim javnostmi«.

Utemeljitev: Določila Resolucije o normativni dejavnosti.

17. člen (podpora projektom promocije uporabe in razvoja digitalnih tehnologij ter izobraževalne in promocijske kampanje)

- Predlagatelja zakona pozivamo k jasnejši opredelitvi »projektov tretjih oseb« v prvem odstavku.

Utemeljitev: nejasna dikcija »projektov tretjih oseb« dopušča nesmotrno in nepregledno porabo javnih sredstev oz. promocije digitalnih tehnologij specifičnega proizvajalca iz naslova javnih naročil.

18. člen (digitalni bon)

- Predlagamo dopolnitev 2. odstavka in sicer tako, da se doda 7. ciljno skupino in izpusti 6. ciljno skupino.

Utemeljitev: 6. ciljna skupina so učitelji, za katere digitalno opremljenost je smiselno poskrbeti v okviru tehnične opremljenosti šol. Brez 7. ciljne skupine in socialno ogroženih posameznikov (prejemnikov socialne pomoči, brezposelnih ipd.) ter invalidov, bo zakon povsem izključil tiste, ki najbolj potrebuje spodbudo za digitalno vključenost.

24. člen (Digitalni bon '22)

- Predlagamo, da digitalni bon za nakup osnovne računalniške opreme prejmejo udeleženci vseh višješolskih in visokošolskih izobraževalnih programov v Republiki Sloveniji.

Utemeljitev: Računalniška oprema je ključno orodje vseh študentov in študentk v 21. stoletju. Brez nje ni možno sodelovati v procesu šolanja (niti v študijskih letih brez epidemije). Vsi poklici in področja družbenega življenja se naslanjajo na rabo digitalnih tehnologij. Tudi tradicionalno družboslovni in humanistični študij. Sodobni študentje sociologije programirajo in poganjajo programe za analize podatkov, jezikoslovci uporabljajo t. i. umetno inteligenco ... To niso več izjeme in zato je zelo nelogično in diskriminatorno, da bi bon za nakup računalniške opreme bil na voljo samo študentom določenih programov.

- Predlagamo, da se črta 4. odstavek, ki določa, da digitalni bona za nakup osnovne računalniške opreme prejmejo odrasli in upokojenci, ki se v letu 2022 udeležijo subvencioniranih izobraževalnih programov. Digitalni bon za nakup osnovne računalniške bi moral biti dostopen za socialno šibke družbene skupine, invalide in starejše brez pogoja izobraževanja.

Utemeljitev: Četrty odstavek je zelo problematičen, ker najbolj ranljivim posameznikom in posameznicam z že tako najnižjo digitalno dostopnostjo, zaradi katere so žrtve digitalne neenakosti, za dostop do digitalnega bona za nakup računalniške opreme, ki bi sicer doprinesel k njihovi materialni digitalni vključenosti, nastavlja pogoj v obliki udeležbe na izobraževanju. To je nesmisel, saj je osnova kognitivne dostopnosti digitalne tehnologije ravno posedovanje tehnologije.

- Predlagamo, da se 3. odstavek dopolni tako, da lahko upravičenci digitalni bon unovčijo za servisne storitve za popravilo računalniške opreme in nakup rezervnih delov za računalniško opremo.

Utemeljitev: Tovrstna spodbuda bo upravičencem omogočila daljšo uporabo obstoječe računalniške opreme, zmanjšala njeno potrošnjo ter količino odpadne računalniške opreme.

- Predlagamo, da se na seznam upravičene opreme za nakup iz naslova digitalnega bona dodajo tudi pametni telefoni, slušalke, mikrofoni ter drugo računalniško opremo kot npr.: kabli, pretvorniki, podaljški, opremo za dostop do internetne povezave ipd. Predlagamo, da se seznam dopolni tako, da se natančneje opiše kaj sodi in kaj ne sodi med računalniško opremo in rezervne dele za usposobitev te opreme.

Utemeljitev: V zakonu predlagani seznam ne zajame vse računalniške opreme, ki predstavlja osnovo za digitalno vključenost.